

Ratyfikacja Protokołu o Skardze Zbiorowej potrzebna tu i teraz

Protokół o skardze zbiorowej - jak wykorzystać? Przykład trzeci: Belgia, nierówność w emeryturach kobiet i mężczyzn, KEPS po stronie równości. Skarga nr 124/2016, decyzja z 5 marca 2021 r.

Polska nie ratyfikowała żadnego z protokołów o skardze zbiorowej do aktów ONZ i Rady Europy. Poniższa notka pokazuje przykład wykorzystania przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego protokołu o skardze zbiorowej do ZEKS.

To mechanizm pozwalający na kontrolę działań państw, wzmocnienie dialogu społecznego i uznanie roli partnerów społecznych.

Nierówności emerytalne kobiet i mężczyzn w Belgii

W 2016 r. Międzynarodowa Federacja Praw Człowieka (FIDH) złożyła skargę przeciwko Belgii do Europejskiego Komitetu Praw Społecznych (ECSR).

Skarga dotyczyła nierówności systemowych, które skutkowały niższymi emeryturami kobiet - m.in. przez niepełne etaty, przerwy w zatrudnieniu związane z opieką, gorsze warunki ubezpieczenia społecznego.

Co orzekł Komitet?

W decyzji z 5 marca 2021 r., Komitet stwierdził, że Belgia naruszyła:

- **Artykuł 4 ust. 3 ZEKS** prawo do równego wynagrodzenia, rozumiane także jako prawo do równej emerytury,
- **Artykuł 20 ZEKS** prawo do równego traktowania w zatrudnieniu i zawodzie, w tym dostępu do zabezpieczenia społecznego.

Komitet podkreślił, że równość w systemach emerytalnych nie może oznaczać formalnej neutralności wobec płci - państwa mają obowiązek działać aktywnie, by wyrównywać istniejące różnice.

Dlaczego to ważne?

- Sprawa pokazała, że mechanizm skargi zbiorowej może dotyczyć nierówności systemowych, a nie tylko indywidualnych przypadków,
- Komitet przypominał, że brak działań wyrównujących jest naruszeniem praw społecznych,
- Skarga doprowadziła do presji na zmianę prawa i zainicjowała debatę w Belgii o emeryturach i polityce opiekuńczej.

Bez protokołu o skardze zbiorowej brak narzędzi, by zakwestionować to na poziomie europejskim.

Przypominamy:

Postulat ratyfikacji Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej i protokołu o skardze zbiorowej od lat znajduje się w dokumentach programowych NSZZ „Solidarność”, w tym w Uchwale programowej XXXI Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” (Spała, 19–20 października 2023 r.).

W ramach projektu „Rozwój zdolności NSZZ ‘Solidarność’ dla aktywnego udziału w procesie monitorowania i stanowienia prawa” w kwietniu 2026 r. planowane jest seminarium dotyczące ratyfikacji ZEKS.

Barbara Surdykowska, ekspert prawny Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

